

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 31925/2023
29.01.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Весне Мاستиловић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Константин Ранков, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1853/23 од 29.06.2023. године, у седници одржаној дана 29.01.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1853/23 од 29.06.2023. године.

УКИДАЈУ се пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1853/23 од 29.06.2023. године и пресуда Основног суда у Зрењанину П 1133/20 од 15.03.2023. године и списи предмета се враћају првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 1133/20 од 15.03.2023. године, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 1.000.000,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате и одбијен је захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 11.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1853/23 од 29.06.2023. године, жалба тужиоца је одбијена као неоснована и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, с позивом на члан 404. Закона о парничном поступку.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужених као изузетно дозвољеној, Врховни суд налази да постоје разлози предвиђени одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 - др. закон) ради уједначавања судске праксе у предметима за утврђење повреде права личности из члана 8. Европске конвенције о људским правима и накнади нематеријалне штете по том основу.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиоца, сада пок. ББ, дана 23.11.2013. године, физички је био нападнут испред породичне куће у ..., услед чега је задобио тешке телесне повреде. Након тога здравствено стање му се погоршало, услед чега је преминуо у болници у Зрењанину2013. године. Критични догађај је истога дана пријављен полицији, која је том приликом извршила увиђај и узела изјаве од његове ванбрачне супруге ВВ и његовог сина, овде тужиоца. Тужилац је више пута покушавао да ступи у контакт са МУП-ом, усменим и писменим путем, како би добио информацију да ли је покренут поступак и да ли су откривени учиниоци који су напали његовог оца. Поднео је и 15.12.2017. године Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину кривичну пријаву против НН лица. Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције, ПУ У Зрењанину је 27.02.2018. године Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину поднело извештај број ПО-1200/14 поводом тражених захтева за прикупљање обавештења, а поступајући по поднетој кривичној пријави. Решењем Вишег јавног тужилаштва број КТ 36/18 од 13.4.2018. године наведени извештај, који се сматра кривичном пријавом против ГГ из ... због кривичног дела тешка телесна повреда из чл. 121 ст.3 у вези са ст. 1 и 2 КЗ, одбачен је због непостојања основане сумње да је учинио кривично дело. Против овог решења приговор је благовремено, 23.4.2018. године, преко пуномоћника, изјавио законски заступник иза пок. оштећеног ББ, овде тужилац. Решењем Апелационог јавног тужилаштва у Новом Саду број КТПО 53/18 од 30.4.2018. године усвојен је приговор и издато обавезно упутство да се настави кривично гоњење, тако што ће Више јавно тужилаштво у Зрењанину ставити ван снаге побијано решење, те списе доставити Основном јавном тужилаштву у Зрењанину, ради кривичног гоњења. Решењем Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину број КТ 36/18 од 07.5.2018. године поступљено је у складу са упутством, стављено је ван снаге решење Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину бр. КТ 36/18 од 13.4.2018. године и спис ВЈТ у Зрењанину бр. КТ 36/18 достављен је Основном јавном тужилаштву у Зрењанину, ради кривичног гоњења ГГ из ... због кривичног дела тешка телесна повреда из чл. 121 ст.2 КЗ. Решењем Основног јавног тужилаштва број КТ.857/18 од 14.01.2019. године одбачен је извештај МУП ПС ПУ Зрењанини број ПО 1200/14 од 27.02.2018. године који се сматра кривичном пријавом против ГГ из ... због кривичног дела тешка телесна повреда, због непостојања основане сумње да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете, сматрајући да тужилац није доказао да је нематеријална штета коју тужилац потражује на име душевних болова због смрти блиског лица у смислу одредбе члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, у узрочно - последичној вези са радњама, односно пропуштањем органа тужене у поступању поводом кривичне пријаве у вези са штетним

догађајем у којем је преминуо тужиочев отац дана 06.12.2013. године, имајући у виду да смрт тужиочевог оца није проузроковао орган тужене Републике Србије.

Оваквим пресуђењем није расправљено о тужбеном захтеву који је суштински постављен у тужби, нити су нижестепени судови у својим одлукама дали разлоге о околностима због којих тужилац тврди да трпи нематеријалну штету у утуженом износу, на шта се основано у ревизији указује.

Наиме, из садржине тужбе, као и навода које је тужилац износио током поступка, произлази да се тужилац позива на пропусте надлежних органа да у временском периоду од 23.11.2013. године, када је његов отац задобио повреде, па до 15.12.2017. године предузму делотворне радње ради откривања учиниоца. Такође, након што је усвојен приговор тужиоца и издато обавезно упутство за наставак кривичног гоњења решењем Апелационог јавног тужилаштва у Новом Саду КТПО 53/18 од 30.04.2018. године, решење Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину од 13.04.2018. године стављено је ван снаге и спис достављен Основном јавном тужилаштву у Зрењанину ради кривичног гоњења ГГ из ...због кривичног дела тешке телесне повреде из члана 121 став 2 Кривичног законика. Међутим, након тога у утврђеном чињеничном стању нема података о даљем поступању надлежних органа у циљу расветљавања околности повређивања и смрти оца тужиоца, на шта тужилац посебно указује.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев полазећи од становишта да није доказана узрочно-последична веза између штете коју тужилац трпи, а коју су они квалификовали као душевне болове због смрти блиског лица, и евентуалних пропуста државних органа у спровођењу истраге, сматрајући да пропусти у поступању државних органа не могу бити узрок такве врсте штете. Полазећи од таквог правног становишта, нижестепени судови су оценили да је даље разматрање питања поступања надлежних органа беспредметно.

Међутим, по оцени ревизијског суда, овакво правно полазиште нижестепених судова заснива се на погрешној квалификацији самог основа тужбеног захтева. Из навода тужбе и изјашњења тужиоца током поступка произлази да се штета коју тужилац истиче не односи на душевне болове због саме смрти оца, већ на патњу која произлази из неизвесности и изостанка делотворне истраге околности под којима је до повређивања и смрти његовог оца дошло. Таква патња представља самосталан облик душевног страдања који произлази из повреде права личности, пре свега права на породични живот, достојанство и психички интегритет, а у основи су члан 2. и 8. Европске конвенције о људским правима. Ради се о повреди права тужиоца као члана породице да сазна истину о околностима под којима је дошло до повређивања и смрти оца, указујући да је управо неизвесност и одсуство делотворне реакције надлежних органа у дужем временском периоду изазвало његову патњу и осећај беспомоћности.

Полазећи од наведеног, произлази да штета коју тужилац истиче има другачију правну природу од нематеријалне штете која се досуђује због душевних болова услед

смрти блиског лица. За оцену постојања таквог облика штете није од пресудног значаја чињеница да је у поступку вештачено постојање душевних болова због смрти блиског лица, јер се суштина тужбеног захтева не исцрпљује у таквој врсти штете.

Стога је погрешан правни закључак нижестепених судова да се предмет спора може свести искључиво на питање постојања узрочно-последичне везе између пропуста државних органа и душевних болова тужиоца због смрти оца, без претходног испитивања да ли је у конкретном случају дошло до пропуста у поступању надлежних органа и да ли је такво поступање могло произвести повреду права личности тужиоца на начин на који он то истиче.

Из свих напред наведених разлога, одлуке нижестепених судова су морале бити укинуте.

У поновном поступку нижестепени судови ће имати у виду правну природу тужбеног захтева коју тужилац истиче, те ће оценити да ли су у конкретном случају постојали пропусти у поступању надлежних државних органа у спровођењу истраге поводом повређивања и смрти оца тужиоца, као и да ли је евентуална неделотворност те истраге могла довести до повреде права личности тужиоца и изазвати душевну патњу чију накнаду потражује. При томе ће имати у виду да евентуална недовољна прецизност формулације тужбеног захтева сама по себи не искључује могућност да се из целине навода тужбе и изјашњења странака утврди која се повреда права истиче и на каквој врсти нематеријалне штете се заснива захтев тужиоца.

Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу другом изреке, применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић